

Makale Bilgisi/Article Info

Geliş/Received: 07.12.2021 Kabul/Accepted: 11.01.2022

Araştırma Makalesi/Research Article, s./pp. 105-120.

TERİM OLUŞTURMA YÖNTEMLERİ BAĞLAMINDA TÜRK DİL KURUMU'NUN BATI KAYNAKLI SÖZCÜKLERE KARŞILIKLAR ADLI ÇALIŞMALARINDAKİ TERİMLER ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Onur ÖZCANⁱ

Öz

Türk Dil Kurumu'nun 1970-1979 yılları arasında *Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar* adlı çalışmaları Türkçe sözcük üretimi bakımından dikkat çeken çalışmalar arasında yer almaktadır. Bu çalışmalarda sözcükler arasında terimler de bulunmaktadır. Bu bakımdan, *Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar* çalışmalarının aynı zamanda Türkçede terim oluşturma ve terimbilim çalışmalarına yön verici özelliğe sahip olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada, yaklaşık on yıla yayılan metinlerde yer alan karşılık olarak önerilen terimlerin oluşturulma biçimlerinin incelenmesini amaçlamaktadır. İnceleme, terim oluşturma yöntemleri ile yapılacak olup aynı zamanda kimi çeviri stratejilerinden de yararlanılacaktır. Bu inceleme ile günümüzde terime ilişkin çalışmalar yapan araştırmacıların ve kurumların yanı sıra üniversitelerdeki dilbilim, çeviribilim ve mütercim-tercümanlık gibi terime ilişkin bir derse sahip olduğu düşünülen bölümlerdeki içeriklere farklı bir bakış açısı sunmak ve Türkçe terimleştirme konusuna ve uygulamalarına katkı sağlamak hedeflenmektedir. Ayrıca özel alan uzmanlarına, çevirmen adaylarına ve profesyonel çevirmenlere Türkçede terim oluşturma işlemine yönelik hem uygulamalı hem kuramsal olarak bir örneklem sunmak istenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Batı Kaynaklı Sözcükler, Terim, Terim Oluşturma Yöntemi, Çeviri.*

An Evaluation on Terms in the Studies Suggestions to Words of Western Origin of the Turkish Language Association within the Context of Term Formation Methods

Abstract

The studies of the Turkish Language Association, titled *Suggestions to Words of Western Origin* between 1970-1979, are among the remarkable studies in terms of the word formations in Turkish. There are also terms among the words in these studies. In this respect, it is thought that the studies of suggestions to the words of Western origin also have the feature of guiding the term formation and terminology studies in Turkish. In this study, it is aimed to analyse the formation of the suggested terms in the texts spanning about ten years. The analyse will be made according to the term formation methods and some translation strategies. With this study that would contribute to the subject and the applications of terms formation in Turkish, it is also intended to present a different perspective to the contents of departments such as linguistics, translation studies and translation-interpretation in universities, which are thought to have a course related to the term, as well as for the researchers and institutions working on the term today. In addition, it is desired to present a sample both a practical and a theoretical sample for the term formation process in Turkish to domain experts, translator candidates and professional translators.

Keywords: *Words of Western Origin, Term, Term Formation Method, Translation.*

ⁱ Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları, e-posta: onurozcans@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4965-1627

Giriş

Dil, başlı başına yaşayan bir olgu olup kendine ait bir takım yapısal ve kültürel özellikler taşımaktadır. Bu özellikler, dilin kimliğini oluşturmaktadır. Öyle ki, bir dilin kimliğinin tanınmasında ve anlaşılmasında en önemli öğelerden biri de sözcüklerdir. “Anlamli söz birliği, ses veya ses birliği...” (TDK) anlamına gelen sözcük hem tek başına hem bir araya gelerek oluşturduğu cümlelerde özellikle ait olduğu dilin yapısına ilişkin birçok fikir vermektedir. Dolayısıyla sözcük, bir dilin yapısının incelenmesinde öne çıkan bir öge olarak tanımlanabilir.

“Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan...” (TDK) sözcük olarak terimler de ait olduğu özel alanın ve dilin yapısı hakkında bilgi vermektedir. Özel alanlara ait sözcükler olarak da tanımlanabileceğimiz terimler, her ne kadar kendi diline ait özelliklere göre oluşturulması gerektiği varsayılsa da kimi zaman çeşitli yabancı dillerdeki kullanımlarının ve yapılarının etkisinde kalması durumu ile karşılaşmaktadır. Her şeyin evrenselleştiği bir dönem olarak görülen günümüz dünyasında bir dilde var olan sözcük ya da terimlerin diğer bir dilde aynı ses ve yapı ile kullanılması birçok tartışma konusu için çıkış noktası oluştursa da bir toplumun kimliğinin en önemli unsurlarından dilin ve dile ait olan sözcüklerin mümkün olduğunca kendine has dil özelliklerinden oluşması gerektiği düşünülmektedir. Dünyada benzer faaliyetlere ve işleyişlere sahip aynı özel alanların olmasından dolayı, söz konusu benzerliklerin en çok hissedildiği dil kullanımlarının terimlerde olduğu ileri sürülebilir. Bu durumun ortadan kaldırılması için ülkeler, ilgili kurumları aracılığıyla çeşitli dil politikaları izlemektedirler. Bunlara örnek olarak ülkemizde gerçekleştirilen dil devrimi gösterilebilir. “Çünkü dil devrimi, Türkçenin olanaklarını, sözcük yapma yollarını, ekler düzenini gün ışığına çıkarmıştır. Ayrıca Türkçeye girmiş olan nice yabancı sözcüklere Türkçe karşılıklar bulunmasını sağlamıştır” (Özdemir, 1973, s.20). Terim konusu da bu kapsamda ele alınmış olup üzerine çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışmalardan Türk Dil Kurumu çatısı altında gerçekleştirilen ve içinde terimlerin de yer aldığı 1970-1979 yılları arasındaki *Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar* adlı çalışmalar dikkat çekmektedir. TDK, 1970 yılında yabancı sözcüklere karşılık önerisi sunacak bir yarkurul belirlemiştir. TDK'nin süreli veri tabanına¹ başvurulduğunda 1979 yılına kadar çeşitli aralıklarla bu çalışmalara ve üyeleri kimi zaman değişen yarkurullara ulaşılmaktadır. TDK'nin süreli veri tabanı temel alınarak yarkurullar² yıllarıyla birlikte şu şekilde sınıflandırılabilir:

- 1- 1970-1971: Samim Sinanoğlu, Tahsin Saraç, Emin Özdemir.
- 2- 1972: Hasan Eren, Agop Dilâçar, Tahsin Saraç, Emin Özdemir.
- 3- 1973: Sadettin Buluç, Tahir Nejat Gencan, Berke Vardar.

¹ <https://www.tdk.gov.tr/sureli-yayinlar-veri-tabani/>

² İlgili Yarkurulların 1970-1979 yılları arasında TDK Süreli Veri tabanında yer alan ve taranan tüm karşılık çalışmalarının referansları kaynakçada belirtilmiştir.

- 4- 1975-1976: Cemal Mihçioğlu, Tahsin Saraç.
- 5- 1977-1979: Cemal Mihçioğlu, Tahsin Saraç, Agop Dilâçar.
- 6- 1977-1979: Cemal Mihçioğlu, Semih Tezcan, Tahsin Saraç, Agop Dilâçar.

Yabancı ya da daha çok Batı kökenli onlarca sözcük önerisi içeren bu çalışmaların sözcük ve terim üretmede başvurulacak önemli kaynaklar olduğu düşünülmektedir. Bunları önemli kılan ise, önerilen karşılıkların açıklamalı olması ve özellikle hangi yollarla oluşturulduğu bilgisinin yer almasıdır. Örneğin başka bir dilden Türkçeye çeviri yapacak çevirmen adayı çeviribilim öğrencisinin ya da profesyonel bir çevirmenin Türkçede yeni bir sözcük ve terim üretme eyleminde bulunması durumunda başvurabileceği bilgiler olarak değerlendirilmektedir. Yarkurul üyelerinden Cemal Mihçioğlu (1991, s.59-60) yabancı sözcüklere Türkçe karşılık çalışmaların yapılmasının ve yayımlanmasının amaçlarını şöyle sıralamaktadır:

- Genellikle dilin, özellikle bilim dilinin özleştirilmesi, toplum içinde iletişimi, ayrıca bilimin yığınlara yayılmasını kolaylaştırır, bu arada öğretim kurumlarımızda öğrenme sürecini olumlu yönde etkiler. Bu amaca yararlı çalışmalar yapmak, öğretim üyeleri için uğraşsal bir görev niteliği de taşımaktadır.
- Bulunan karşılıkların yayımlanarak daha geniş bir çevreye duyurulması, topluca benimsenip yaygınlaştırılmalarını sağlamak bakımından gereklidir.
- Kendi aralarına dışarıdan girmiş yabancı kaynaklı sözcüklere karşılık bulmak isteyen öğretim üyeleri eksik değildir. Bunların kendi çalışmalarında izleyebilecekleri örneklerle desteklemelerinde yarar vardır.
- Yabancı kökenli sözcüklere Türkçe karşılık bulma çalışmalarının nasıl yapıldığı konusunda ülkemiz aydınlarının bile yeterli bilgisi yoktur. Bu tür bilgilendirmeler kamuoyunda dil özleştirme çalışmalarına karşı daha olumlu tutumlar yaratma, dil bilinci uyandırma bakımından da yararlıdır.

Bu amaçlar yıllar öncesinde sarf edilmiş sözler olarak düşünülse de büyük bir bölümünün güncelliğini günümüzde koruduğu ileri sürülebilir. Bu bağlamda sadece sözcük değil, aynı zamanda terim üretimi ve kullanımı da bir ülkede toplumun ve kurumların öncelikleri arasında yer alması gerektiği düşünülmektedir. Öyle ki günümüzde hızla gelişen dünyamızda günden güne çeşitli alanlarda yeni kavramlar ortaya çıkmaktadır. Ülkelerin de bir şekilde bu kavramlara karşılık kendi dillerinde terim üretme politikaları ve yöntemleri geliştirmesi kaçınılmazdır. Aynı şekilde, ülkemizde de bu gibi kavramların Türkçe olarak terim yapılması önem arz eden konulardan biri olarak ortaya çıkmaktadır. Özcan Başkan (1974, s. 177) bu kavram patlaması karşısındaki durumu ve neler yapılması gerektiğini şu şekilde açıklar:

"... tüm dünyada gözlenen çağdaş bir kavram patlaması sonucundan, dillerin olağan sözcük düzenlerinin yetersizleşmeye başladığı, ve böylece ortaya çıkan kavram sıkışıklığını karşılamak üzere her dilin şu veya bu biçimde bir yeni düzen geliştirerek bu kavram seli önünde boğulmaktan kurtulmaya çabaladığı görülmektedir... Türkçenin kendi öz kaynaklarından sınırsız biçimde yararlanarak, yabancı dillerin kısıtlı desteğinden çok daha

zengin biçimde anadil Türkçenin kendi üretme, ve giderek türetme olanaklarını geliştirmek ve bu düzeni çalıştırmaktır.”

Aslında Başkan'ın bahsettiği düzen dilimizdeki “terimler sorununa” ilişkin ileri sürülmüş bir çözüm modeli özelliği taşıdığı düşünülmektedir. Bunun için sözcük üretiminde kullanılabilecek terim oluşturma yöntemleri önermiştir: 1-Batı yabancı terimleri karşılama: Yakıştırma, çevirme, kavram aktarma; 2-Eski Sözcükleri Canlandırma: Olduğu gibi alma, yeni anlam yükleme, 3- Yeni Sözcükler Üretme: Karma, uydurma, benzetme, birleştirme (Başkan, 1974, s.177).

Özcan Başkan bu konuda yalnız kalmayıp, özellikle Türk dilinin terim konusuna, özellikle terim oluşturma yöntemlerine değinen ve terim çalışmalarına katılan dilbilimciler de bulunmaktadır. Burada Emin Özdemir ve Hamza Zülfikar örnek gösterilebilir. Çalışmanın çıkış noktasını oluşturan, karşılık çalışmalarının birçoğuna katılan ve katkı sağlayan Özdemir (1973) ise şu terim oluşturma yollarına değinmiştir: 1-Türetme, 2-Birleştirme, 3-Birden Çok Sözcükle Karşılama, 4-Anlam Aktarımı. Aynı şekilde TDK çatısı altında hem idari olarak hem uygulamada terim çalışmalarına oldukça katkı sağlayan Zülfikar'a (1991) göre ise terim oluşturma yöntemleri şunlardır: 1-Örneksene, 2-Yapım Ekleriyle Kök ve Gövdelerden Terim Üretme, 3-Kelime Birleştirme Yoluyla Terim Üretme, 4-Kelime Türlerini Değiştirme, 5-Genel Dilden Kelime Aktarma, 6-Halk Ağızlarından Kelime Aktarma, 7-Tarihi Türkçe Metinlerden Kelime Aktarma, 8-Çağdaş Türk Lehçelerinden Yararlanma. Buraya kadar sıralanan ve Juan C. Sager (1990), Maria Teresa Cabré (1999) gibi terimbilim alanına katkı sağlayan araştırmacıların terim oluşturma yöntemlerine yönelik önerilerinden yola çıkarak hepsini bir arada toplayan Burcu Karaman'ın *Terim Oluşturma Yöntemleri* (2009) adlı çalışmasındaki yöntemlere de değinmenin yerinde olacağı düşünülmektedir:

Tablo 1. *Burcu Karaman'ın çalışmasındaki terim oluşturma yöntemleri (2009)³*

Dil içi terim oluşturma	Diller arası/çeviri odaklı terim oluşturma
1.Var olan kaynakların kullanımı	1.Açıklama
1.1. Çok anlamlılık: Anlam aktarımı, benzetme, düz değişmece, eğretileme	2.Ödünç terim ya da Ödünçleme
1.2. Eş Adlılık	3.Ödünç terim yerine oluşturma
2.Var olan kaynakların değişimi	-Oluşturma
2.1. Dönüştürme	-Ödünç Çeviri
2.2. Sıkıştırma: Başharfleme, kısaltma, Kırpma/kısalama	-Birleştirme/Birleşik Terim Oluşturma
2.3. Takılama/Türetme	-Özelleme
2.4. Özelleme	-Anlam Katma
2.5. Birleştirme/Birleşik terim oluşturma	-Niteleme
3. Yeni Kaynakların Kullanımı	-Takılama/Türetme
3.1. Oluşturma (Neoloji)	-Dönüştürme
3.2. Ödünçleme	-Sıkıştırma: Kısaltma, Başharfleme, Kısalama

Buraya kadar sıralanan terim oluşturma yöntemleri başlı başına terim oluşturmaya yönelik olsa da “çeviri” eyleminin izlerinin, özellikle çeviri stratejileri bağlamında hem sorun hem çözüm olarak gözlendiği söylenebilir. Hali hazırda Zülfikar'a göre de “terimler konusu,

³ Daha detaylı bilgiler için yazarın, genel olarak terimbilimini ve terim oluşturma yöntemlerini ele aldığı *Terimbilimi* (2017) adlı kitabına başvurulabilir.

yalnızca ders kitapları dolayısıyla ortaya çıkmış bir sorun değildir. Batı dillerinden yapılan çevirilerin terim konusunun ortaya çıkmasında büyük payı vardır” (1991, s.3). Çoğu zaman yanlış çeviri tercihleriyle Türkçeye kazandırılan terimlerden dolayı bu şekilde anılsa da bu sorun bir bakıma birçok terimi kimi zaman ilgili özel alan uzmanından önce hedef dile aktaran çevirmenleri de etkilemektedir. Bu sebepten dolayı Mine Yazıcı, terim sorununun çevirmeni en çok zorlayan alanlardan biri olduğunu belirtir ve çevirmenlerin terim oluşturmaya yönelik kimi çeviri stratejileri de sunar (2007, s.108-109): Yabancı terimi doğrudan aktarma, Türkçe sesletime uyarılama (öneri terim), yeni terim üretme, açıklama, kültürel dengini bulma, perspektif kaydırma. O halde özel alan uzmanlarının, dil uzmanlarının yanı sıra çevirmenlerin de terim oluşturma işinde adlarının sık sık anılmasının gerekliliği gibi bir düşünce ileri sürülebilir. Bu bağlamda terim oluşturma yöntemlerinin kimi zaman birer çeviri stratejisi olabileceği, aynı şekilde çeviri stratejilerinin de kimi zaman birer terim oluşturma yöntemi olabileceği ortaya çıkmaktadır.

Yukarıdaki terim oluşturma yöntemlerinden ve terim oluşturma üzerine yapılan tartışmalardan da anlaşılacağı üzere, terim oluşturma konusu bir ülkenin dili bağlamında önem arz etmektedir. Özellikle “terim sorunu”nun ya da “terim konusu”nun ülkemizde halen önemli bir konu olduğunu ve dilin kullanımını merkezine almış çeşitli kurumların, merkezlerin ve üniversitedeki ilgili bölümlerin buna katkı sağlaması gerektiği düşünülmektedir. Aynı zamanda bu çalışmanın çıkış noktalarından biri olan Hamza Zülfikar’ın bu konudaki düşüncesine burada değinmek yerinde olacaktır:

“Üniversitelerin, dil ve kültür kurumlarının konuya önemle eğilmeleri ve batılı kavramlara kelime veya terim düzeyinde doğru, kapsamlı ve tutunabilir karşılıklar bulmaları, bu çalışmalara yardımcı olmaları gerekmektedir. Bu tür çalışmalar ortaya konulduğunda ve sözcüklerimiz bu çağdaş sözlerle zenginleştiğinde çeviriciler bundan yararlanarak, bilgi aktarma ve yayma kolaylaşacaktır” (1991, s.19).

Bu fikirlerden hareketle, Türkçenin bilim dili olmasına ve Türkçe terim oluşturma çalışmalarına katkı sağlamak; bu örnek çalışmaları gün ışığına çıkararak özellikle terim işinden sorumlu kurumlarca ve kişilerce önemsenmesi gerektiğini vurgulamak ve dilbilim, çeviribilim, mütercim-tercümanlık bölümlerinde yetişen öğrencilere, profesyonel çevirmenlere, özel alan uzmanlarına ve dil uzmanlarına bir uygulama örneği sunmak amaçlanmaktadır.

Yöntem

Türk Dil Kurumu’nun 1970-1979 yılları arasındaki *Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar* adlı çalışmalarda yer alan terimler taranacaktır. Taranırken özellikle farklı yöntemlerle oluşturulmuş olanlardan birkaçı yarkurullara göre örneklem olarak belirlenip tablolar halinde verilecektir. Daha sonra belirlenen terimler, bu çalışmaların başlangıcında yer alan “karşılıkların bulunmasında türetme, birleştirme ve örnekleme gibi yollardan yararlanılmaktadır” (Sinanoğlu, Saraç ve Özdemir, 1970a, s.197) ifadesindeki yöntemler; giriş bölümünde de değinilen özellikle “türetme, yakıştırma, birleştirme, birden çok sözcükle

karşılama” başta olmak üzere genel terim oluşturma yöntemleri ve “öykünme, ödünçleme, açıklama, yabancılaştırma, sözcüğü sözcüğüne” gibi çeviri stratejileri (Baker, 1992; Yazıcı, 2007; Suçin, 2013) çerçevesinde incelenecektir.

Bulgular ve Yorum

Türk Dil Kurumu’nun 1970-1979 yılları arasındaki *Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar* adlı çalışmada tarama sonucu belirlenen öneri terimler yarkurullara göre tablolar halinde verilecektir. Özellikle çalışmada Fransızcadan alınan terimler çok olduğu için çoğunlukla Fransızca kökenli terimler tercih edilmiştir. Tablolar, söz konusu “terimin o zamanki kullanımı, yarkurulca önerilen terim ve terimin günümüz kullanımı” olmak üzere üç sütundan oluşmaktadır. “Terimin o zamanki kullanımı” sütunundaki verilere yapılan çalışmalardaki açıklamalardan; “terimin günümüz kullanımı” sütununda yer alan kullanımlara ise çevrim içi Türk Dil Kurumu Sözlüklerinden⁴ ulaşılmaktadır. Bu üç sütun başlığında belirlenen terimler daha çok yapısal olarak incelenerek hangi terim oluşturma yöntemlerine göre oluşturulduğuna yönelik bulgulara ulaşılacak ve bu bulgular yorumlanacaktır. Yorumlamalar çoğunlukla terim oluşturma yöntemlerine göre yapılacak olup, gerektiğinde çeviri stratejilerinden de faydalanılacaktır.

1- 1970-1971 yıllarında Samim Sinanoğlu, Tahsin Saraç ve Emin Özdemir’den oluşan Yarkurul’un Çalışmalarındaki Terimler:

Sinanoğlu, Saraç ve Özdemir’den oluşan yarkurulun karşılık çalışmalarından “Apolet (1971b, s.395), Bonservis (1971c, s.735) ve Science-Fiction (1970d, s.38)” terimleri inceleme için seçilmiştir.

Tablo 2. Sinanoğlu, Saraç ve Özdemir Yarkurulunca önerilen terimlere ilişkin bilgiler

Terimin O Zamanki Kullanımı	Yarkurulca Önerilen Terim	Terimin Günümüz Kullanımı
Apolet	Omuzluk	Apolet/Omuzluk
Bonservis	İyi-çalıştı Belgesi	Bonservis
Science-Fiction	Düşbilimsel Yapıt	Bilim Kurgu

Askeri rütbelerin belirli olması için omuza takılan ve Fransızca kökenli olan “apolet” (FR: épaulette), o zamanki kullanımında herhangi bir terim oluşturma yöntemine başvurulmaksızın öykünme çeviri stratejisiyle Türkçede yer aldığı gözlenmektedir. Daha sonra yarkurul tarafından Fransızcadaki yapısı dikkate alınarak ve başka bir deyişle “omuz” (FR: épau) sözcüğü temel alınarak sonuna Fransızca “-ette” ekine karşılık “-luk” eki getirilerek “omuzluk”⁵ olarak önerilmiştir. Bu terim önerisi de ekle birlikte türetmeye dayalı bir terim oluşturma yöntemine gidildiğini göstermektedir. O zaman önerilen terimin günümüzde tam olarak bu kavramı tek başına göğüsleyemediğine; o zamanın ve halen günümüzün de problemi olan yabancılaştırma ya da çoğu zaman öykünme olarak

⁴ <https://sozluk.gov.tr/>

⁵ İlgili yarkurul bu terimi, “koltuk, dizlik” sözcüklerinin yapısını örnekseyerek oluşturduklarını ileri sürmüşlerdir (1971b, s.395).

adlandırdığımız yöntemlerle üretilen “apolet” ile bu kavramı karşılamaya devam ettiğine ulaşılmaktadır.

“Bonservis” (FR: bon service), anlam olarak herhangi bir alanda “iyi hizmet” edildiğine dair bir belgeyi/hizmeti işaret etse de özellikle futbol alanında çokça karşılaşılan bir terimdir. Fransızca aslı, birden çok sözcükle terim oluşturma yöntemine örnek teşkil etmektedir. Ancak o zamanki Türkçede birleştirme yoluyla terimleştirilmiş; aynı zamanda öykünme çeviri stratejisinden yararlanılarak kullanıldığı söylenebilir. Bu terime karşılık, yarkurul birden çok sözcükle terim oluşturma yöntemine ve açıklama yoluyla çeviriye başvurarak “iyi-çalıştı belgesi” şeklinde bir öneri sunmuştur. Bu öneride dikkat çeken ise, ilk iki sözcüğün kısa çizgi ile birleştirme yoluyla tek sözcüğe dönüştürülmesidir. Fransızca da kısa çizgi ile terim ya da sözcük üretilirken Türkçede tercih edilmeyen bir yöntemdir. Kısa çizgi; daha çok eski yazıda yer alan Arapça ya da Farsça sözcüklerin güncel Türkçeye aktarılmasında kullanılsa da bir terim oluşturma yolu olarak tercih edilmediği, sadece “ile, ve, arasında...” gibi birleştirmelerde kullanıldığı ileri sürülebilir. Bu yüzden, bu öneri terimdeki kısa çizginin hem o zaman hem günümüzde bir sorun oluşturduğu söylenebilir. Günümüze bakıldığında ise, öykünme çeviri ve birleştirme ile oluşturulan eski kullanımının hakim olduğu görülmektedir.

Bir yazın terimi olan, ancak güncel bilime ilişkin verilerden yola çıkarak düşe dayalı oluşturulan yapıta karşılık olan “science-fiction”, söz konusu zaman diliminde Türkçede hiçbir değişikliğe uğramadan kaynak dildeki biçimiyle kullanıldığı bilgisine ulaşılmaktadır. Bu durum ödünçleme çeviri stratejisini örnek olmasının yanı sıra hiçbir terim oluşturma yöntemine başvurulmadığını hatta yabancılaştırma eyleminin baskın olduğunu göstermektedir. Öneri olarak sunulan “düşbilimsel yapıt” birden çok sözcükle terim oluşturma yöntemine örnektir. Ancak terimin aslı Fransızcada kısa çizgi ile birleştirme yoluyla terimleştirilmiş ve bu birleştirme eylemi yarkurulun önerisinin ilk sözcüğü olan “düşbilimsel” sözcüğünde gözlemlenmektedir. Bu sözcüğe bir ekleme olarak görünen ancak bir açıklama olan “yapıt” sözcüğü getirilmiştir. Bunun sonucu olarak öneri terim de birden çok sözcüklü bir terim olarak ortaya çıkarmıştır. Terimin “bilim kurgu” olarak günümüz kullanımına gelince; eskiye göre bir değişiklik ya da bir güncelleme olduğuna ve yine öneride olduğu gibi birden çok sözcükle üretildiğine ulaşılmaktadır. Aynı zamanda çeviri stratejisi olarak bakıldığında ise sözcüğü sözcüğüne doğrudan çevrildiği ileri sürülebilir.

2- 1972 yılında Hasan Eren, Agop Dilâçar, Tahsin Saraç ve Emin Özdemir'den oluşan Yarkurul'un Çalışmalarındaki Terimler:

Eren, Dilâçar, Saraç ve Özdemir'den oluşan yarkurulun karşılık çalışmalarından “Demagoji (1972a, s.47) Mönü (1972e, s.505) ve Supap (1972e, s.508)” terimleri inceleme için seçilmiştir.

Tablo 3. Eren, Dilaçar, Saraç ve Özdemir Yarkurulunca önerilen terimlere ilişkin bilgiler

Terimin O Zamanki Kullanımı	Yarkurulca Önerilen Terim	Terimin Günümüz Kullanımı
Demagoji	Halk Avcılığı	Demagoji/Laf Cambazlığı
Mönü	Yemek Çizelgesi	Yemek Listesi/Menü
Supap	Kapaç	Supap/Sibop

Bir kişinin ya da toplumun duygu ve düşüncelerini etkileyerek herhangi bir yöne çekmeye çalışma anlamına gelen, bir siyaset terimi olan ve Yunancadan Fransızcaya “démagogie” olarak geçen “demagoji”; karşılık çalışmalarının sürdüğü yıllarda öykünme çeviri stratejisinden yararlanarak Türkçede kullanıldığına ulaşılmaktadır. Öneri olarak sunulan “halk avcılığı” teriminde ise, birden çok sözcükle terim oluşturma yöntemine göre oluşturulmuş ve bir bakıma asıl anlamına oluşum biçimi bakımından da uygun düşmektedir. Günümüzdeki kullanımına gelince öneri terimin kullanılmadığı ve terimin eski kullanımıyla birlikte birden çok sözcükle oluşturulan “laf cambazlığı” terimleri kullanılmaktadır. Ancak “laf cambazlığı” terimi, özel alanı dışında gündelik hayatta benzer bağlamları taşıyan durumlarda tercih edilen bir ifade olma özelliği de söz konusudur.

Yemeklerin ismini ve kimi zaman içindikilerini, fiyatlarını gösteren bir liste anlamına gelen, bir mutfak terimi ve Fransızca aslı “menu” olan “mönü”, öykünme yoluyla eskiden Türkçede kullanıldığını göstermektedir. Birden çok sözcükle oluşturulmuş “yemek çizelgesi” terimi öneri olarak sunulmuştur. Ancak günümüzde bu öneride küçük bir değişikliğe gidilerek yine aynı yöntemle “yemek listesi” terimi kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra hem öykünme hem yabancılaştırma hem de ödünçleme çeviri stratejisinin gözlemlendiği “menü” terimi de günümüzde kullanılmaya devam etmektedir. Son olarak bu terimin eski kullanımı olan “mönü”nün kimi kesimler tarafından yazılı olmasa da halen sözlü olarak kullanılması Mona Baker’ın ödünç sözcüklerin çevirisi için dile getirdiği hedef metne “entellektüel” (1992, s.25) ya da “sofistike” (Suçin, 2013, s. 205) bir hava katma durumundan kaynaklı olduğu ileri sürülebilir.

Fransızcadan alınan “Soupape” terimi, “bir yay yardımıyla gergin tutulan ve yatağın düzlemine dik olarak yaptığı gidip gelme hareketiyle bir akışkanın geçişini ayarlamaya yarayan kapak” (TDK) anlamına gelir. Geçmişte öykünme yoluyla “supap” şeklinde oluşturulmuş bu terim, aynı zamanda teknik bir terim olup yukarıdaki tanımındaki sistemi kullanan tüm özel alanları kapsamaktadır. Bu kavrama öneri olarak sunulan “kapaç” terimi ise türetme olarak oluşturulmuştur. Birçoğunda olduğu gibi, bu terimin de günümüzde farklı kullanımı söz konusudur. O da “sibop”tur. Bu terim için yine öykünmeye ilişkin izler olsa da bu kez bir yakıştırma ile terim oluşturma söz konusudur.

3- 1973 yılında Sadettin Buluç, Tahir Nejat Gencan ve Berke Vardar’dan oluşan Yarkurul’un Çalışmalarındaki Terimler:

Buluç, Gencan ve Vardar’dan oluşan yarkurulun karşılık çalışmalarından “Antrenman (1973b, s.60) ve Dinamizm (1973a, s.731)” terimleri inceleme için seçilmiştir.

Tablo 4. Buluç, Gencan ve Vardar Yarkurulunca önerilen terimlere ilişkin bilgiler

Terimin O Zamanki Kullanımı	Yarkurulca Önerilen Terim	Terimin Günümüz Kullanımı
Antrenman	Alıştırma	Alıştırma/Antrenman
Dinamizm	Devimsellik/Devingenlik	Devimselcilik

İlgili spor dalına ilişkin yapılan hazırlıkları temsil eden “antrenman” terimi, Fransızca (entraînement) kökenli olup o zamanda da ve günümüzde de herhangi bir terim oluşturma kararı alınmadan sadece öykünme çeviriyle kullanılmış ve kullanılmaya devam etmektedir.

İlgili yarkurulca türetme yoluna başvurularak üretilen ve önerilen “alıştırma” terimi ise günümüzde “antrenman” ile birlikte kullanılmaya devam etmektedir.

“Davranışları canlı ve hareketli olan canlının özelliği” (TDK) anlamına gelen ve felsefe alanına özgü “dinamizm” (FR: dinamisme) teriminin diğer terim örneklerinde olduğu gibi ilk başta öykünme olarak Türkçeye kazandırıldığı haliyle kullanıldığına ulaşılmaktadır. Fransızca aslında olduğu gibi ekler getirilip türetilerek Türkçede “devimsellik” ve “devingenlik” olarak önerilmiştir. Günümüzde ise benzer bir türetme yoluyla terim oluşturulmuş ve önerideki terime karşılık bir ek değiştirilerek “devimselcilik” olarak kullanılmaktadır.

4- 1975-1976 yıllarında Cemal Mihçioğlu ve Tahsin Saraç'tan oluşan Yarkurul'un Çalışmalarındaki Terimler:

Mihçioğlu ve Saraç'tan oluşan yarkurulun karşılık çalışmalarından “Enformatik (1975a, s.457) ve Sübvansiyon (1976a, s.262)” terimleri inceleme için seçilmiştir.

Tablo 5. Mihçioğlu ve Saraç Yarkurulunca önerilen terimlere ilişkin bilgiler

Terimin O Zamanki Kullanımı	Yarkurulca Önerilen Terim	Terimin Günümüz Kullanımı
Enformatik	Bilgisayım	Bilişim
Sübvansiyon	Destek Akça	Destekleme

Bugün başlı başına bir bilim dalı olan, bu alana ismini veren ve çoğu zaman bu şekilde kullanılan, ekle türetilerek oluşturulan “bilişim” terimi; “insaoğlunun teknik, ekonomik ve toplumsal alanlardaki iletişimde kullandığı ve bilimin dayanağı olan bilginin özellikle elektronik makineler aracılığıyla düzenli ve akla uygun bir biçimde işlenmesi bilimi” (TDK) olarak tanımlanır. İlgili yarkurul 1960 yılında İngilizcede kullanılan bilgiyi işlemeye yönelik terimlerden yola çıkarak Fransızcada “informatique” şeklinde bir terim türetilildiğini belirtmiştir (1975a, s.457). Bu terim de o yıllarda birçok terim gibi Fransızca aslından öykünme yoluyla Türkçeye kazandırılmıştır. Ancak öneriye gelindiğinde “bilgiyi işlemeye” yönelik bir terim olacağından “enformatik” Türkçeye kazandırılırken “bilgisayar” sözcüğü ile kök birliği esas alınmış ve birleştirme ile terim oluşturma yöntemine başvurularak “bilgisayım” terimi önerilmiştir. Tabloda bugün bu öneri terim kullanılmıyor gibi görünse de yine bilişim alanında kullanılan İngilizce “computing/computation” terimlerine karşılık kullanıldığı ileri sürülebilir. Ancak bugün “bilişim” teriminin eskiden kullanımı olan “enformatik” ile de karşılaşmak mümkündür.

Bir devletin destek ya da ekonomik destek yapması anlamına gelen ve ekonomi terimi olan “sübvansiyon”, Fransızca aslındaki okunuşu ile, öykünme çevirisiyle Türkçeye kazandırılmıştır. Daha sonra ilgili kurul anlamsal yaklaşarak “birden çok sözcükle ürettiği “destek akça” terimini önermiştir. Bugün kullanılmayan bu terimin yerine “destekleme” terimi kullanılmaktadır. Ancak “destek akça” oluşumu bakımından çoğu kez ekonomiyi işaret eden bir terim olarak anlaşılırken, türetme ile oluşturulan ve günlük kullanımda olan “destekleme” teriminin ekonomi terimi olarak anlaşılması için ekonomi bağlamı olan bir metne ya da söyleme ihtiyacı vardır. Bu durum da terimlerin mümkün olduğunca yan anlamı olmaması gerekliliği kuralını hatırlatmaktadır.

5- 1977-1979 yıllarında Cemal Mihçioğlu, Tahsin Saraç ve Agop Dilâçar'dan oluşan Yarkurul'un Çalışmalarındaki Terimler:

Mihçioğlu, Saraç ve Dilâçar'dan oluşan yarkurulun karşılık çalışmalarından "Komandite (1979, s.498) ve Mansiyon (1979, s.175)" terimleri inceleme için seçilmiştir.

Tablo 6. Mihçioğlu, Saraç ve Dilâçar Yarkurulunca önerilen terimlere ilişkin bilgiler

Terimin O Zamanki Kullanımı	Yarkurulca Önerilen Terim	Terimin Günümüz Kullanımı
Komandite	Tümsorumlu Ortak	Komandite
Travmatoloji	Vurukbilim	Travmatoloji/Sarsıntı Bilimi

Bir ticaret terimi olan ve "komandit şirkette sınırsız sorumlu ortak" (TDK) anlamında gelen "komandite", Türkçeye öykünme çeviri işlemiyle Fransızcadan (commandité) girmiştir. Geçmişte ve günümüzde de "komandite" olarak kullanılan terim için, ilk sözcüğü birleştirme olan birden fazla sözcükle terim oluşturma yöntemiyle önerilen "tümsorumlu ortak" terimi, günümüzde çok tercih edilmeyen bir kullanım olarak ortaya çıkmaktadır.

Bir tıp terimi olan ve "cerrahinin yara ve bereleri tedavi eden bölümü olarak" tanımlanan "travmatoloji" terimine gelince; kökü Yunanca ve Latinceye dayansa da, Fransızcadaki karşılığından (traumatologie) hem öykünme çeviri stratejisiyle hem de yakıştırma (öykünmeye ek olarak -v harfinin fazladan kullanımından dolayı) ile terim oluşturma yöntemiyle oluşturularak Türkçeye o zamanlar "travmatoloji" olarak kazandırıldığı gözlemlenmektedir. "Travma" sözcüğünün eşanlamlısı sayılan sözcüklerden olan "vurma" sözcüğünden ve bilim anlamı katan "-loji" (FR: -logie) ekinden birleştirme yoluyla oluşturulan "vurukbilim" terimi önerilmiştir. Ancak günümüzde bu kavrama karşılık, eski kullanımı olan "travmatoloji" ile birlikte birden çok sözcükle oluşturulan "sarsıntı bilimi" terimi kullanılmaktadır.

6- 1977-1979 yıllarında Cemal Mihçioğlu, Semih Tezcan, Tahsin Saraç ve Agop Dilâçar'dan oluşan Yarkurul'un Çalışmalarındaki Terimler:

Mihçioğlu, Tezcan, Saraç ve Dilâçar'dan oluşan yarkurulun karşılık çalışmalarından "Analjezik (1977a, s.172) ve Stagflasyon (1977b, s.257)" terimleri inceleme için seçilmiştir.

Tablo 7. Mihçioğlu, Tezcan, Saraç ve Dilâçar Yarkurulunca önerilen terimlere ilişkin bilgiler

Terimin O Zamanki Kullanımı	Yarkurulca Önerilen Terim	Terimin Günümüz Kullanımı
Analjezik	Ağrıkesici	Ağrı Kesici
Stagflasyon	Duruk-şişkinlik	Durgun Şişkinlik

Yunanca "analgésia" sözcüğünden hareketle Fransızcada "analgésique" olarak türetilen, bir tıp terimi olan ve ağrıyı durduran ya da kesen ilaç anlamına gelen "analjezik", karşılık çalışmalarının sürdüğü yıllarda Fransızca söylenişle, başka bir deyişle öykünme çeviri stratejisinden yararlanılarak oluşturulmuş biçimiyle kullanıldığına ulaşılmaktadır. "Ağrı" ve "kesici" sözcüklerinin bir araya getirilmesi ile oluşturulan "ağrıkesici" öneri terimi ise, birleştirmeye yoluyla oluşturulmuştur. Günümüze gelindiğinde ise, terimin kendini koruduğu, fakat oluşturulma biçiminde farklılık olduğu gözlemlenmektedir. Birleştirme ile oluşturulan "ağrıkesici" teriminin günümüzde birden çok sözcükle oluşturulan "ağrı kesici" biçiminde kullanıldığına ulaşılmaktadır. Bu durum da terimlerin güncellenebilir olduğu

özelliğini, doğal olarak oluşturulma biçimlerinin güncellenebilir de olabileceğini göstermektedir.

“Ekonomide durgunluk ve enflasyonun aynı anda yaşanması” (TDK) anlamına gelen ve bir ekonomi terimi olan “stagflasyon”, Fransızca aslında stagnation (durgunluk) ve inflation (enflasyon) sözcüklerini kısmen bir araya getirerek “stagflation” olarak kullanılmaktadır. O zamanki terimin kullanımı yine öykünme olarak Türkçede yer almaktadır. Buna karşılık olarak “duruk-şişkinlik” terimi önerilmiştir. Birleştirme yoluyla oluşturulmuş bu öneri terimde kısa çizgi kullanımı dikkat çekmektedir. Kısa çizgi ile sözcük birleştirme yolunun yeni sözcük ya da terim oluşturmada başvurulan bir yöntem olmadığı yukarıda belirtilmişti. Terimin günümüz kullanımına bakıldığında kısa çizginin kaldırıldığı ve “duruk” yerine “durgun” sözcüğü kullanıldığı görülmektedir. Böylelikle ortaya birden çok sözcükle üretilmiş “durgun şişkinlik” terimi çıkmıştır.

Sonuç

Bu çalışma ile 1970-1979 yılları arasından Türk Dil Kurumunun bünyesinde önemli araştırmacılar tarafından yürütülen “Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar” adlı çalışmalar, terim oluşturma yöntemleri bağlamında gün ışığına çıkarılmıştır. Bu çalışmaların sözcük ve terim oluşturma bakımından çok kıymetli olduğunun altı çizilmiş ve geçmişteki bir veri tabanının günümüzdeki araştırmalar için ilham kaynağı olabileceği vurgulanmıştır.

Bulguların geneline bakılacak olunursa; türetme, birleştirme, birden çok sözcükle karşılama, örnekseme, yakıştırma gibi terim oluşturma yöntemlerinin çokça kullanıldığına ulaşılmıştır. Bu yöntemlere çoğu zaman öykünme, ödünçleme, yabancılaştırma, açıklama gibi çeviri stratejileri eşlik etmiştir. Giriş bölümünde farklı terim oluşturma yöntemleri ortaya konulsa da Türkçede ölçünleşmiş terim oluşturma yöntemlerinin olmadığı sonucuna da varılmıştır. Bunun yanı sıra ele alınan terimlerin eski kullanımlarının çoğunun öykünme ve yakıştırma gibi yollarla oluşturulduğuna ulaşılmış, ancak Türkçeye uygun olarak yeni karşılıklar önerilmesine rağmen çoğu zaman eski kullanımlarının tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun, terim oluşturulurken dikkat edilmesi gereken hususların, çağın gerektirdiği durumların, topluma özgü dil özelliklerinin göz ardı edilmesi ya da toplumsal dil bilincinin olmayışı gibi birçok nedenden kaynaklanmış olduğu ileri sürülebilir. Aynı zamanda bu durum geçen yüzyılda var olan Türkçedeki “terim sorunu”nun ya da “terim konusu”nun günümüzde halen devam ettiğini ve bu çalışma ile bir kez daha vurgulandığını göstermektedir.

Böylelikle, geçmişte yer alan bir çalışmalar zinciriyle terim oluşturma yöntemlerine farklı bir bakış açısı getirilmiştir. Bir sözcüğü ya da terimi Türkçe olarak oluşturmanın sadece Türkçe ile ilgilenen araştırmacıların bir uğraşı olmadığını, aynı zamanda özel alanda dil konusunda istihdam edilen personellerin ve bir sözcüğü kimi zaman ilk kez Türkçeye aktaran çevirmenlerin de bir uğraşı olduğunun ve buna göre eğitim almaları gerektiğinin vurgulanmasının da yararlı olacağı düşünülmektedir.

Son olarak, Türkçenin bilim dili olma vurgusunun sıklıkla yapıldığı günümüzde, Türkçe kurallarına göre oluşturulmamış terimlerle bir bilim dilinin oluşmasının zor olacağı düşünülmektedir. Bu yüzden özel alanı özel yapan sözcükler olan terimlerin Türkçeleştirilmesi için Türkçede terim oluşturma yöntemlerinin bir ölçüne bağlanmasının gerekliliği gibi Türkçe terim oluşturma işlemlerine yönelik çalışmalar yapılmasının gerekliliği de ortaya çıkmaktadır. Söz konusu zaman aralığında yapılan karşılık çalışmalarının özverisinden ve sürekliliğinden hareketle dil ile uğraşan tüm kurum ve bireylerin katılımıyla bu çalışmalara benzer çalışmaların günümüzde yapılması Türkçe terim oluşturma ve önerme çalışmalarına katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Baker, M. (1992). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London-New York: Routledge.
- Başkan, Ö. (1974). Terimlerde Özleşme Sorunu. *TDK Belleten*, 1973-1974, 173-184.
- Buluç, S., Gencan, T. N. ve Vardar, B. (1973a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXVII (258), 731-734.
- Buluç, S., Gencan, T. N. ve Vardar, B. (1973b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXVIII (259), 60-63.
- Buluç, S., Gencan, T. N. ve Vardar, B. (1973c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIX (265), 42-47.
- Cabré, M. T. (1999). *Terminology: Theory, Methods and Applications*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamin.
- Eren, H., Dilâçar, A., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1972a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXVI (247), 46-48.
- Eren, H., Dilâçar, A., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1972b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXVI (248), 144-147.
- Eren, H., Dilâçar, A., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1972c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXVI (249), 240-243.
- Eren, H., Dilâçar, A., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1972ç). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXVI (250), 341-345.
- Eren, H., Dilâçar, A., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1972d). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXVI (251), 437-440.
- Eren, H., Dilâçar, A., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1972e). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXVI (252), 505-508.
- Karaman, B. İ. (2009). Terim Oluşturma Yöntemleri. *Belleten*, C: II, 45-59).
- Karaman, B. İ. (2017). *Terimbilimi*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1975a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXI (285), 457-458.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1975b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXII (286), 397-398.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1975c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXII (288), 514-515.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1975ç). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXII (290), 673-674.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1975d). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXII (291), 746.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1976a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIII (292), 37-38.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1976b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIII (293), 104-105.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1976c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIII (294), 180-182.

- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1976ç). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIII (295), 261-262.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1976d). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIII (296), 352-354.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1976e). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIII (297), 448-451.
- Mihçioğlu, C. ve Saraç, T. (1976f). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIV (298), 287-290.
- Mihçioğlu, C., S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1977). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXV (304), 75.
- Mihçioğlu, C., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1979a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVI (333), 497-499.
- Mihçioğlu, C., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1979b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVII (334), 54-56.
- Mihçioğlu, C., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1979c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVIII (335), 114-116.
- Mihçioğlu, C., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1979ç). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIX (336), 175-177.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1977a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVI (311), 172-173.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1977b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C:XXX (312), 255-258.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1977c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVI (313), 348-349.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1977ç). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXV (314), 550-553.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVI (316), 64-65.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVII (317), 142-145.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVII (318), 229-232.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVII (319), 345-347.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978ç). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVII (320), 435-437.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978d). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVII (321), 536-538.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978e). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVIII (322), 237-239.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978f). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVIII (323), 334-337.

- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978g). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVIII (324), 408-410.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978ğ). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXVIII (325), 509-510.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978h). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVIII (326), 607-610.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1978ı). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXVIII (327), 691-693.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1979a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIX (328), 56-59.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1979b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIX (329), 141-145.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1979c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIX (330), 228-232.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1979ç). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIX (331), 359-362.
- Mihçioğlu, C., Tezcan, S., Saraç, T. ve Dilâçar, A. (1979d). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXXIX (332), 429-431.
- Mihçioğlu, C. (1991). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar: Bir Değerlendirme: Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 46 (3), 59-85.
- Sager, C. J. (1990). *A Practical Course in Terminology Processing*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamin.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1970a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXII (225), 197-200.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1970b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXII (226), 304-306.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1970c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXII (227), 379-380.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1970ç). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXII (228), 463-465.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1970d). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIII (229), 37-39.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1970e). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIII (230), 161-162.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1970f). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIII (231), 245-247.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971a). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIII (232), 307-308.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971b). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIII (233), 395-396.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971c). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIII (234), 734-736.

- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971ç). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIV (235), 54-56.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971d). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIV (236), 156-158.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971e). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIV (237), 241-243.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971f). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIV (238), 294-296.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971g). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIV (239), 359-360.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971ğ). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXIV (240), 469-471.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971h). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXV (241), 34-37.
- Sinanoğlu, S., Saraç, T. ve Özdemir, E. (1971ı). Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, C: XXV (242), 147-150.
- Özdemir, E. (1973). *Terim Hazırlama Kılavuzu*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Suçin, M. H. (2013). *Öteki Dilde Var Olmak*. İstanbul: Say.
- TDK (2021). Türk Dil Kurumu Sözlükleri. <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 10.10.2021
- Yazıcı, M. (2007). *Yazılı Çeviri Edinci*. İstanbul: Multilingual.
- Zülfikar, H. (1991). *Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları*. Ankara: Türk Dil Kurumu.